

Vogels in Berkelland

Speciale uitgave
van de Vogelwerkgroep

Verslag over Zwaluwen, Uilen, Weide- en Zangvogels in 2017

Borculo - Ruurlo - Eibergen - Neede

Voorjaar 2018

Boerenzwaluwen

Steenuil

Kievit

De broedresultaten van Zwaluwen, Uilen, Weidevogels en Zangvogels in één nieuwsbrief

In deze nieuwsbrief vindt u de verslagen van de verschillende projectgroepen. In 2017 zijn erven in het buitengebied van Berkelland bezocht en de broedresultaten zijn in beeld gebracht. Tevens worden sommige projecten waar de Vogelwerkgroep mee bezig is uitgelicht.

Uitgebreide informatie en gegevens zijn te vinden op onze website:

www.vogelwerkgroepberkelland.nl

U kunt ons bereiken via email: info@vogelwerkgroepberkelland.nl

Inhoudsopgave

Projectgroep Zwaluwen Berkelland	1
Projectgroep Uilen Berkelland	4
Projectgroep weidevogelbeheer Berkelland en Patrijzenproject	6
Projectgroep nestkastcontrole Berkelland	8

Zwaluwenproject Berkelland : Goed resultaat 2017

In 2017 hadden we helaas een te kort aan mensen die Zwaluwen konden tellen. De tellers die wel ingezet konden worden kampten vaak met ziekte. Uiteindelijk hebben we toch bijna alle adressen waar Zwaluwen zitten, kunnen bezoeken. Een paar adressen hebben we moeten afdoen met een telefonische opgave door de deelnemers, of hebben we een zo goed mogelijke inschatting gemaakt.

De resultaten waren wel heel positief. Bij de Boerenzwaluwen zagen we bij 7 van de 40 telgebieden een kleine teruggang, bij de andere 33 gebieden zagen we een mooie toename. Voor geheel Berkelland was de toename maar liefst 9%!

Gelukkig zagen we voor de Huiszwaluw in 2017 ook een toename van 6%. Een mooi resultaat na twee jaren met een teruggang van elk 6%. Opvallend is dat de toename dit jaar vooral komt door bewoning van meer natuurlijke nesten. Kennelijk was 2017 een goed voorjaar voor modder.

Uit de gegevens van het ringproject blijkt dat er in 2017 zes jongen per broedpaartje zijn uitgevlogen. Dit is vrijwel gelijk met de resultaten van afgelopen jaren.

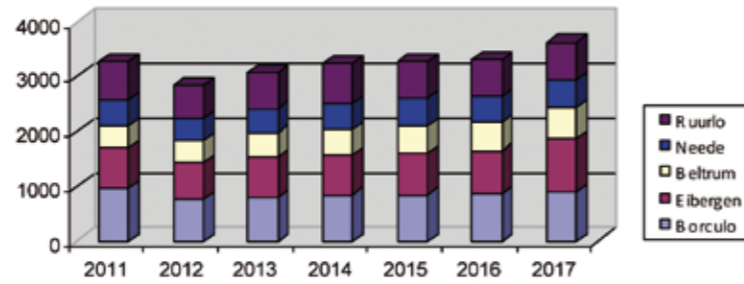
Lees verder op pagina 2

1

Boerenzwaluwen

Het afgelopen broedseizoen was een goed jaar voor de Boerenzwaluwen. Voor geheel Berkelland zagen we een toename van 9%. Dit is een duidelijk grotere stap dan we de afgelopen jaren hebben gezien. Na een sterke dip in 2012 zagen we de aantallen met kleine stappen wel steeds weer toenemen. Waarschijnlijk zijn er meer vogels goed teruggekomen uit Afrika.

Boerenzwaluwen Berkelland

	Borculo	Eibergen	Beltrum	Neede	Ruurlo	Totaal
2011	968	718	411	461	711	3269
2012	772	652	414	392	596	2826
2013	806	728	449	438	661	3082
2014	846	732	464	456	748	3246
2015	848	741	512	510	658	3269
2016	851	799	521	465	682	3318
2017	902	976	546	516	685	3625

Overzicht ringen Boerenzwaluwen Berkelland

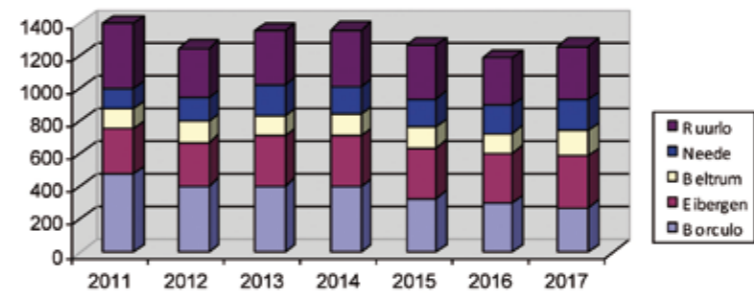
	2014	2015	2016	2017
Broedparen	89	124	88	129
Aantal nesten	169	194	149	212
Aantal eieren	761	896	665	938
Gem. eieren per nest	4,50	4,62	4,46	4,42
Aantal jongen	683	770	594	812
Gem. Jongen per nest	4,04	3,97	3,99	3,83
Aantal uitgevlogd	517	662	515	690
Gem. uitgevlogd	3,70	3,70	3,67	3,65
Uitgevl. per broedpaar	6,38	5,78	6,22	5,99

Boerenzwaluwen ringproject

Dat er in 2017 een toename van het aantal broedpaartjes Boerenzwaluwen was hebben Anton Meenink en Wim Raben ook gemerkt bij het ringproject voor boerenzwaluwen. Ze hebben bij dezelfde adressen meer broedpaartjes aangetroffen, en daardoor ook veel meer jongen kunnen ringen. In totaal zijn 690 jongen geringd.

De resultaten van het ringproject zijn door de jaren heen redelijk constant. Per broedsel zien we dat gemiddeld 3,7 jongen uitgevlogen zijn, en per broedpaartje, met mogelijk meerdere nestjes per jaar, zijn ongeveer 6 jongen uitgevlogen.

Huiszwaluwen Berkelland

	Borculo	Eibergen	Beltrum	Neede	Ruurlo	Totaal
2011	481	274	123	122	398	1398
2012	405	269	124	147	306	1251
2013	406	302	125	187	333	1353
2014	401	313	129	171	346	1360
2015	330	308	127	174	330	1269
2016	298	306	125	168	291	1188
2017	273	316	153	192	326	1260

Huiszwaluwen

Na twee jaren van sterke afname zagen we in 2017 gelukkig weer eens een toename, en wel van 6% voor geheel Berkelland. De afgelopen 10 jaar zagen we een geleidelijke verschuiving van natuurlijke nesten naar de kunstnesten. Door het plaatsen van kunstnesten hebben we een sterkere teruggang van de huiszwaluwen kunnen voorkomen. Echter de laatste drie jaar zien we een kleine afname in totaal bezette kunstnesten. Toch werd 2017 anders. Mogelijk geholpen door het weer zijn er meer natuurlijke nesten gebouwd, dezelfde aantallen als in 2012. De verdeling over kunstnesten tegen natuurlijke nesten was gelijk aan 2012 en heeft gebroken met de trends van afgelopen jaren.

Boerenzwaluwen

Oeverzwaluwen

Huiszwaluwen

De getelde aantallen broedparen van Boerenzwaluwen en Huiszwaluwen ingetekend in de kaart van Berkelland

2018: JAAR VAN DE HUISZWALUW

Vogelbescherming Nederland en Sovon Vogelonderzoek Nederland hebben 2018 uitgeroepen tot Jaar van de Huiszwaluw. De Huiszwaluw staat nu op de Rode Lijst van bedreigde Nederlandse broedvogels. In de afgelopen 50 jaar zijn de aantallen in Nederland teruggelopen van 450.000 naar ongeveer 75.000. Vooral in steden en dorpen, zo ook in de dorpen van Berkelland, zijn de broedkolonies van de Huiszwaluw vaak geheel verdwenen.

Waarschijnlijk zijn er diverse oorzaken. Bij elkaar opgeteld kan dit tot deze sterke afname leiden. Naast mogelijke oorzaken in de overwinteringsgebieden of gedurende de lange vliegreis naar en van midden Afrika, is er zeker ook hier een aantal oorzaken. Zo is bekend dat vergeleken met 50 jaar geleden, er beduidend minder vliegende insecten zijn. Het voedsel voor de Huiszwaluw bestaat nu eenmaal uitsluitend uit insecten.

Ook denken we dat goed nestbouw materiaal, zoals vette modder, minder of zelfs helemaal niet voor handen is. Op veel boerderijen zijn de erven verhard, komen de varkens niet meer buiten en zijn er geen open drinkplekken meer voor het vee. Ook in de dorpen is alles netjes opgeruimd. Als er al ergens modder blijft liggen wordt de plaatselijke gemeente gevraagd dit op te lossen.

In de vogelwerkgroepen Neede, Eibegen, Borculo en Ruurlo was de teruggang opgemerkt. Ongeveer 10 jaar geleden is door Vogelwerkgroep Neede het Zwaluwenproject Berkelland opgezet. Een belangrijk deel van dit project was het in eigen beheer produceren van een groot aantal kunstnesten voor de Huiszwaluw. In deze omgeving kwam het vaak voor dat natuurlijke nesten in de broedtijd stuk gingen door weersinvloeden. De kunstnesten zijn gedurende een aantal jaren heel actief opgehangen in de gehele gemeente Berkelland. De Huiszwaluwen hebben hiervan sindsdien gretig gebruik gemaakt. Ruim meer dan de helft van de getelde broedpaartjes gebruikt nu een kunstnest. We denken dan ook dat hiermee de alsmaar verdere teruggang onderbroken is.

Door 2018 het jaar van de Huiszwaluw te benoemen, willen Vogelbescherming Nederland en Sovon Vogelonderzoek Nederland extra aandacht voor de Huiszwaluw. Zij hebben een aantal testen opgezet om beter inzicht te verkrijgen over broedtijd en broedsucces in zowel landelijk als stedelijk gebied. Wij zullen als Vogelwerkgroep Berkelland met onze inventarisatie van praktisch geheel Berkelland de projecten van Vogelbescherming en Sovon ondersteunen. Verder zullen we onderzoeken of er binnen de dorpskernen geschikte locaties zijn om eventueel kunstnesten op te hangen om daarmee de Huiszwaluw ook hier weer tot "stadsvogel" te maken.

Oeverzwaluwen

Anders dan bij de Boerenzwaluwen en Huiszwaluwen, hebben we in 2017 lagere aantallen Oeverzwaluwen waargenomen. In de oeverzwaluwenwand op 't Noasman in Beltrum bleef de teller op 35 bezette nestgangen steken. In Gelselaar aan de Oude Rengersweg was een locatie met 16 nestgangen in een zandbult, maar helaas zijn deze door hevige regen totaal uitgespoeld.

Zoals in voorgaande jaren waren er in een zandbult aan de Hoonesweg in Eibergen weer nestgangen. In 2017 werden er 9 gangen geteld.

Uilenwerkgroep Berkelland

De activiteiten van de Uilenwerkgroep bestaan vooral uit de ondersteuning en het monitoren van 3 soorten kast bewonende Uilen in Berkelland te weten: de Bosuil, de Kerkuil en de Steenuil en regelmatig worden ook de kastbewonende Torenvalken gemonitord. Van de vierde Uilensoort in Berkelland, de Ransuil, willen we nog steeds graag meer weten. De Ransuil broedt in oude kraaien en eksternesten en niet in nestkasten. Dus als u een Ransuil ziet of hoort, of zelfs een broedlocatie weet, geef het aan ons door via de website: www.vogelwerkgroepberkelland.nl of via info@vogelwerkgroepberkelland.nl

De Vogelwerkgroep Berkelland heeft in totaal ruim 600 kasten voor Uilen en Torenvalken in beheer. Deze kasten worden door de diverse werkgroepen, verdeeld over geheel Berkelland, gecontroleerd op broedende vogels. De controleurs worden geholpen en van informatie voorzien door coördinatoren. Elke plaats in de gemeente heeft zijn eigen coördinator. De contactadressen van deze coördinatoren staan op de website van de vogelwerkgroep. De controleurs gaan minimaal 1x langs alle kasten om te kijken of de kast bezet is door een vogel en of er eventueel een broedgeval is. De kasten die bezet zijn worden in een later stadium nog twee keer bezocht, één keer om te kijken of er jongen in de kast aanwezig zijn en deze door een ingeschakelde ringer te laten ringen. Daarna wordt er nog een keer gekeken om te zien of alle jongen vogels zijn uitgevlogen en de kast te controleren en eventueel schoon te maken. Het ringen van de vogels wordt gedaan door gecertificeerde ringers die allen een opleiding tot ringer hebben gevolgd en deze met succes hebben afgesloten. Dit ringen van vogels is belangrijk voor onderzoek, bijvoorbeeld waar trekken ze naar toe, hoe oud worden de vogels, voedselaanbod en sterfte onder een soort. Nadat de vogels zijn geringd worden ze ook nog gewogen om hun algehele conditie te bepalen en wordt de vleugellengte gemeten om de exacte leeftijd in dagen te bepalen aan de hand van de groei en vleugellengtetabel.

Een gemiddeld uilenjaar 2017

Het uilenjaar 2017 was over het algemeen een gemiddeld broedseizoen. Bij alle Uilen was het gemiddeld net wat minder dan in 2016 maar weer beter dan in 2015. Bij de Kerkuil was de terugval in de muizenstand een aantal weken na de geboorte van de jongen een van de oorzaken. De jongen kregen niet genoeg voedsel waardoor er een aantal in de nestkasten of vlak na het uitvliegen stierven van de honger. Ook hadden we te maken met enkele gevallen van predatie door waarschijnlijk Marters bij de Kerkuilen en Eekhoorns bij de Steenuilen. Om enige zekerheid daar omtrent te verkrijgen gaan we in 2018 enkele bewakingscamera's bij de kasten plaatsen.

Bij de Torenvalken zijn er 3 jongen meer uitgevlogen dan in 2016 maar er werd ook 1 broedsel meer gecontroleerd. Aan de Torenvalk willen we in 2018 wat meer aandacht geven, wat meer kasten gaan controleren en dan ook meer jonge Torenvalken ringen.

Al met al dus wat minder dan in 2016 maar gemeten over een periode van 6 jaar een gemiddeld broedseizoen.

Totalen-jaaroverzicht Uilen Werkgroep Berkelland 2017

Bosuilen	bew. Kast	met broedsel	mislukt	jongen	verdw. Jongen	uitgevl. Jongen
Borculo	7	7	0	17	0	17
Neede	6	6	0	18	0	18
Eibergen	5	5	1	9	0	9
Ruurlo	0	0	0	0	0	0
BERKELLAND	18	18	1	44	0	44

Kerkuilen	bew. Kast	met broedsel	mislukt	jongen	verdw. Jongen	uitgevl. jongen
Borculo	12	11	0	42	2	40
Neede	12	12	0	44	3	41
Eibergen	28	26	1	102	13	89
Ruurlo	7	7	0	29	1	28
BERKELLAND	59	56	1	217	19	198

Steenuilen	bew. Kast	met broedsel	mislukt	jongen	verdw. jongen	uitgevl. jongen
Borculo	26	26	6	63	2	61
Neede	43	43	13	105	13	92
Eibergen	27	27	2	79	5	74
Ruurlo	24	23	3	57	0	57
BERKELLAND	120	119	24	304	20	284

Torenvalken	bew. Kast	met broedsel	mislukt	jongen	verdw. Jongen	uitgevl. jongen
Borculo	0	0	0	0	0	0
Neede	4	4	0	17	0	17
Eibergen	4	4	0	19	0	19
Ruurlo	0	0	0	0	0	0
BERKELLAND	8	8	0	36	0	36

Bosuilen

In 2017 waren er 18 van de 44 gecontroleerde kasten bewoond door de Bosuil, dit is 2 kasten minder bezet dan in 2016. In tegenstelling tot 2016 toen er 5 broedsels mislukten, is er in 2017 maar 1 broedsel mislukt. Uit deze 17 geslaagde broedsels zijn 44 jonge Bosuilen uitgevlogen en dat is 1 meer dan in 2016. Maar omdat er 2 broedsels meer waren dan in 2016 is het gemiddelde broedsucces iets minder. De startdatum van de eileg was 16 februari en dat is voor de Bosuil door de jaren heen een gemiddelde start van het broedseizoen. Door al in februari te gaan broeden hebben Bosuilen minder last van een nat en koel voorjaar wat de latere broeders als Steenuilen en Kerkuilen wel nadelig kan treffen.

Kerkuil met woelmuis

Kerkuilen

Van de 159 aanwezige Kerkuilkasten waren er in 2017 59 bewoond met daarin 56 broedsels. Van deze broedsels mislukte er 1 zodat er 55 geslaagde broedsels te noteren vielen. Bij deze 55 broedsels werden in totaal 217 jonge Kerkuilpullen aangetroffen. Helaas stortte ook in 2017 enkele weken na het uitkomen van de jongen de muizenpopulatie in. Met name bij de veldmuizen, het hoofdvoedsel van de Kerkuil, was de aanwas zeer gering. Hierdoor stierven er 19 jonge vogels in de kast de honger dood en werden er na het uitvliegen in later stadium ook veel dode jonge Kerkuilen gemeld. Er vlogen 198 jonge Kerkuilen uit, een gemiddelde van 3.6 jong per nestkast en dat is 68 minder dan in 2016. De gemiddelde eilegdatum was 20 maart en dat is door de jaren heen een gebruikelijke startdatum.

Steenuilen

Bij de Steenuilen werden 120 kasten bewoond van de 219 aanwezige kasten en dat is 20 kasten minder dan in 2016. In 119 kasten werd met een broedsel begonnen. Van de 119 broedsels gingen er, door dood van een oudervogel, predatie en voedselgebrek helaas 24 verloren. Hieruit blijkt dat ook bij de Steenuilen het instorten van de muizenpopulatie gevolgen heeft gehad; al hoewel de Steenuil een gevarieerder voedselaanbod heeft dan de Kerkuil. Uit de 95 succesvolle nestkasten zijn er in totaal 284 jonge Steenuilen de wijde wereld in gevlogen. Dit is 69 minder dan in 2016. De eerste eilegdatum voor de Steenuilen van Berkelland was 20 maart en dat is een gewone tot vroege startdatum. Met een gemiddelde van 3 uitgevlogen jongen per nestkast was het een gemiddeld tot matig steenuilenjaar. Al met al zijn er in 2017 uit de nestkasten in Berkelland 526 jonge uilen uitgevlogen. Hoopvol wachten we af wat het uilenjaar 2018 ons brengen zal. Wat we nu al weten is dat het uilenseizoen 2018, waarschijnlijk door de vorstperioden in februari, later dan gebruikelijk op gang is gekomen.

Jonge Steenuilen

Jonge Torenvalk

Uitgelicht: De Torenvalk

In Berkelland heeft de Vogelwerkgroep ruim 50 nestkasten van de Torenvalk geplaatst die meestal worden gecontroleerd door mensen van de Uilenwerkgroep. Als het mogelijk is worden de jonge Torenvalken ook geringd, gemeten en gewogen.

De Torenvalk is vooral bekend door het bidden, dat je vaak langs de weg of boven de weilanden ziet. Was lange tijd de talrijkste roofvogel van Nederland, maar neemt gestaag af. Toch is het nog steeds een kenmerkende vogel van het open land in Nederland. De Torenvalk is een kleine valk met lange staart, is aan de bovenzijde bruin met donkere vlekken en beige-wit met donkere vlekken aan de onderzijde en heeft lange spitse vleugels. Het mannetje heeft een blauwgrijze kop. De staart is blauwgrijs aan de bovenkant en vrijwel wit aan de onderzijde. De staart heeft een brede eindband aan de boven- en onderzijde. Bij het vrouwtje zijn de kop en de staart bruin, de staart is bovendien gebandeerd met smalle donkere strepen en ook weer een brede eindband. Ondiepe rustige vlucht, 'bidt' veel. Het leefgebied van de Torenvalk is een open en half-

open landschap het liefst met veel woelmuizen. Boerenland met veel (kort) grasland, heide, hoogvenen, open duin en duinvalleien, akkers, soms ook in de stad. Het voedsel van de Torenvalk bestaat voornamelijk uit woelmuizen, (90% veldmuis) kleine vogels, insecten met name kevers en sprinkhanen en af en toe regenwormen en slakken. Torenvalken zijn vanaf hun eerste jaar geslachtsrijp. Tussen half maart en half april wordt een territorium bezet en begint de balts. De balts gaat gepaard met mooie vliegbewegingen boven de nestplaats en veel geroep en gekekker. Torenvalken bouwen zelf geen nest maar maken gebruik van holtes in rotsen of bomen en oude kraaien of eksternesten. In half open landschappen zoals bij ons in Berkelland broeden de meeste Torenvalken in nestkasten.

De eileg vindt gemiddeld plaats zo half april, het vrouwtje legt 4 tot 7 eieren. Deze hebben een beige ondergrond met daarop roodbruine vlekken. Het vrouwtje begint bij het één na laatste te leggen ei, te broeden. De broedduur is ongeveer 32 dagen. Na het uitkomen worden de jongen nog 14 dagen "bebroed" en met kleine stukjes muis door het vrouwtje gevoerd. De jongen zijn na ongeveer 30 dagen vliegvlug en worden daarna nog 3 weken in de buurt van het nest gevoerd waarna ze uitzwermen. De jongen vestigen zich binnen een straal van 50 km van hun geboorteplek. De Nederlandse Torenvalk is een standvogel en heeft een gemiddelde leeftijd van 2 jaar. Er is echter ook een geval bekend met een leeftijd van 16 jaar.

Weet u in de buurt een broedgeval van een Torenvalk? Wilt u dat doorgeven aan de Uilenwerkgroep of mailen met: info@vogelwerkgroepberkelland.nl

Projectgroep weidevogelbeheer Berkelland

De projectgroep Weidevogels wordt georganiseerd vanuit de VAN (Vereniging Agrarisch Natuurbeheer). Een aantal leden van de Vogelwerkgroep Berkelland voert, als vrijwilliger, het veldwerk voor deze organisatie uit.

In de specifieke weidevogelgebieden in Berkelland (langs de Berkel en Slinge) ondernemen we extra acties om meer veehouders met bescherming van Weidevogels te helpen.

In deze gebieden willen we kleine beheersvergoedingen mogelijk maken voor o.a. verlate maaidatum, plas-dras percelen en kuikenstroken en nestvergoeding. In samenwerking met de weidevogelcoördinator van Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG) hebben we ook dit jaar alle legsels digitaal vastgelegd met een GPS systeem.

Verslag weidevogelseizoen 2017

Het was wederom een moeilijk jaar voor de weidevogels. De uitkomst was iets beter dan in het afgelopen jaar, maar er is toch te weinig bekend wat de oorzaak is van de predatie. Voor aankomend jaar hebben we de beschikking over een Drone, zodat we niet meer het veld in hoeven, niet eerder dan dat er gemaaid wordt. De weidevogelgroep Berkelland heeft afgelopen jaar voor het eerst een proef gedaan met Drone vliegen. In 2,5 uur tijd zijn we over verschillende percelen gevlogen. In totaal zijn 10 nesten gevonden, waarvan 6 Grutto's, 1 Wulp, 1 Tureluur en 2 Kieviten. Deze manier van tellen was een primeur voor Gelderland. In Gelderland zijn we nu met 7 Drone piloten in opleiding en we hopen dat zoveel mogelijk van hen hun examen halen.

Patrijs

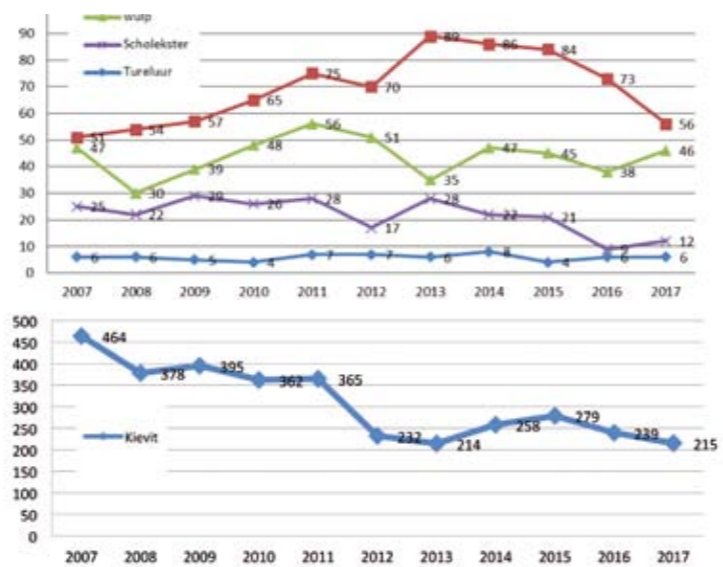
Uitbreiding patrijzenproject

De vogelwerkgroep Berkelland heeft samen met de Vereniging Agrarisch Natuurbeheer Berkel en Slinge (VAN) en met de lokale WBE's (WBE Berkelstreek en WBE Rekken e.o) in oktober 2015 een plan opgezet om de Patrijs voor Berkelland te behouden.

Het patrijzenproject wordt nu uitgebreid. Voor de cursus Patrijzen tellen hebben zich 58 mensen opgegeven! In Berkelland zijn afgelopen jaar 49 randen met een totale oppervlakte van 6,4 ha. aangelegd. Ook de werkzaamheden rond de nieuwe N18 dragen bij aan verbetering van hun leefgebied, deze braakliggende gronden zijn van belang voor voedsel en dekking en nestgelegenheid.

Door de vogelwerkgroep en de weidevogelgroep is in het voorjaar 2017 extra gezocht op de aanwezigheid van roepende mannetjes. In 2016 waren er 8 paartjes geteld rondom Eibergen. In 2017 zijn er in het voorjaar meer mannetjes geteld; ook zijn er in de gehele gemeente Berkelland meer meldingen van patrijzen met jongen gemeld. De definitieve resultaten worden nog verwerkt door de vogelwerkgroep voor het jaar 2017. Begin 2018 worden er weer roepende mannetjes geteld.

Aantal nesten weidevogels gevonden in Berkelland

We zijn nu zo'n 10 jaar bezig met het akkerrandenproject in de gemeente Berkelland. De afgelopen jaren is het een succes geweest en hebben velen genoten van de uitbundig bloeiende randen. We proberen ons vooral te richten op een aantal actiegebieden zoals het gebied rond de Berkel tussen Eibergen en Rekken, en de Hupselse Es/Olden Eibergen. Het is bekend dat in deze gebieden nog een aantal koppels (waarvan enkele dit jaar gezien zijn met jongen) zitten (zie foto's) en we zien dit dan ook als de meest kansrijke gebieden. In deze gebieden willen we in samenwerking met de Vogelwerkgroep en de plaatselijke jagers proberen of we mensen in deze gebieden enthousiast kunnen krijgen om mee te doen. Dit hoeft niet altijd in de vorm van een akkerrand, maar dit kan ook een klein perceeltje of een overhoekje zijn. Hier zal dan ook door vrijwilligers actief gemonitord gaan worden om de ontwikkelingen te volgen.

Om de akkerrand voor langere tijd te borgen proberen we of we, in overleg met de deelnemers, de akkerranden kunnen onderbrengen onder de Agrarisch natuurbeheerregeling

Enige aanbevelingen uit 2017 voor weidevogelbeheer

- Stimuleren van kruidenrijke stroken voor kuikens, zowel extra bescherming als meer zaad en insecten. Dan in het voorjaar deze stroken ook niet bemesten.
- Blijven stimuleren van weidevogelbescherming zowel bij burgers als landbouwers helpt. Er zijn meer vrijwilligers en meer oppervlakte waarop beschermd wordt. Het ondersteunen van vrijwilligers blijft noodzaak. Daarvoor blijft een vergoeding en ondersteuning onmisbaar.
- Digitaal vastleggen stimuleert ook. De vrijwilligers weten van elkaar waar de nesten gevonden zijn en kunnen ontwikkelingen in het gebied volgen. Hier gaan we volgend jaar intensiever mee door.
- De Kievit gaan we nog intensiever volgen en markeren. In 2014 zijn we deze soort (door o.a. meer vrijwilligers) ook beter gaan vastleggen. We willen ook meer mandjes gebruiken op bouwland om de nesten bij bewerkingen gemakkelijker te kunnen verzetten.

Wulp

Een uitgebreid verslag is te lezen op www.vogelwerkgroepberkelland.nl

Resultaten van gevonden legsels 2007 t/m 2017 van Berkel en Slinge

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
KIEVIT											
Beltrum-Groenlo-Zwolle	71	69	101	182	163	70	87	74	51	110	86
Eibergen	76	59	65	32	42	36	39	62	59	24	66
Ruurlo	145	148	158	103	113	75	41	57	60	22	6
Neede-Borculo	172	102	71	45	47	51	47	65	109	83	57
TOTAAL KIEVIT	464	378	395	362	365	232	214	258	279	239	215
SCHOLEKSTER											
Beltrum-Groenlo-Zwolle	6	4	6	12	14	7	5	8	11	4	3
Eibergen	1	1	11	4	2	3	12	9	5	4	8
Ruurlo	4	13	12	3	5	0	7	0	0	0	
Neede-Borculo	14	4	0	7	7	7	4	5	5	1	1
TOTAAL SCHOLEKSTER	25	22	29	26	28	17	28	22	21	9	12
WULP											
Beltrum-Groenlo-Zwolle	8	10	17	21	24	19	20	19	9	14	22
Eibergen	5	5	7	4	5	4	0	5	5	6	8
Ruurlo	33	13	13	22	25	25	9	7	17	9	
Neede-Borculo	1	2	2	1	2	3	6	16	14	9	16
TOTAAL WULP	47	30	39	48	56	51	35	47	45	38	46
GRUTTO											
Beltrum-Groenlo-Zwolle	6	7	22	31	42	48	50	49	45	32	30
Eibergen	19	22	11	14	13	6	15	14	11	7	2
Ruurlo	11	13	13	12	12	11	0	2	4	10	1
Neede-Borculo	15	12	11	8	8	5	24	21	24	24	23
TOTAAL GRUTTO	51	54	57	65	75	70	89	86	84	73	56
TURELUUR											
Beltrum-Groenlo-Zwolle	0	0	1	1	1	1	2	3	1	3	3
Eibergen	2	3	3	3	4	5	3	4	1	1	0
Ruurlo			0	0	0	0	0	0	0	0	
Neede-Borculo	4	3	1	0	2	1	1	1	2	2	3
TOTAAL TURELUUR	6	6	5	4	7	7	6	8	4	6	6
Totaal gevonden nesten	593	490	525	505	531	377	372	421	433	365	335
aantal vrijwilligers		52					36	37	37	45	45
aantal landbouwers							75	95	85	85	80

Toelichting jaaroverzicht zangvogel-nestkasten 2017 in Berkelland

Het totale jaaroverzicht 2017, gespecificeerd per gecontroleerd gebied, is (óók) te vinden op onze website:

VWGBerkelland onder: projectgroepen/nestkastenwerkgroep/verslag 2017.

Er zijn in totaal 297 Nestkasten gecontroleerd waarvan 267 bezet; het bezettingspercentage was 90% (2016: 88).

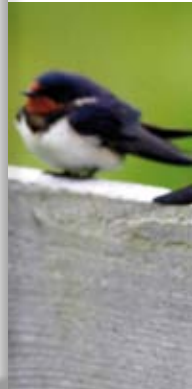
Vogelwerkgroep
Berkelland

Jaaroverzicht 2017

Nestkasten zangvogels Berkelland

Vogelwerkgroep
Berkelland

code	Terreinnaam (+ waarnemers)	Nestkasten		Koolmees		Pimpelmees		Bonte vl. V.		Gekr. Roodst.		Glanskop		Boomklever		Spreeuw		Boomkruiper		Totaal aantal eieren	Totaal uitgevl. jongen						
		Aantal	Bezet	Parren	Eieren te-2 uitgevl. Jongen	Parren	Eieren te-2 uitgevl. Jongen	Parren	Eieren uitgevl. Jongen	Parren	Eieren uitgevl. Jongen	Parren	Eieren uitgevl. Jongen	Parren	Eieren uitgevl. Jongen	Parren	Eieren uitgevl. Jongen	Parren	Eieren uitgevl. Jongen								
A	Bos Grooters (Hannie) vorig jaar	22	20	10	100	84	3	34	34	6	42	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	183	167			
B	Bos Stel (Hannie) vorig jaar	20	16	6	57	53	3	24	22	6	40	37	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	129	112			
C	Bos Fokkink (Harry) vorig jaar	35	31	15	198	160	4	58	46	9	61	58	0	0	0	1	8	6	2	14	11	0	0	339	281		
D	Needse begr. (Gerrit) vorig jaar	24	22	9	110	71	13	160	120	2	12	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	289	209		
E	Ten Elsen (Hans Gr.LJ) 2016	20	19	10	99	89	3	33	31	6	42	41	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	174	161		
S	Sprakeberg (John+Fr.) vorig jr.	30	24	13	132	86	5	57	38	5	33	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	229	160		
G	Galgenveld (Marga/Wim) 2016	32	32	15	159	75	8	89	72	9	61	60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	316	213		
H	S.B.B. (Bennie+ Robert) vorig jaar	23	22	9	141	124	4	70	64	7	47	39	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	275	233		
K	Steinkamp (Kees) vorig jaar	35	28	13	150	82	6	62	34	9	53	47	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	265	163		
W	Wolfsbos (Hans Wilt) vorig jr.	36	35	16	135	123	8	85	85	9	48	48	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	279	267		
X	Wanninkhof (Annelies + Anke) vorig jaar	20	18	6	61	55	6	74	73	6	42	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	177	163		
	Totalen 2017	297	267	122	1342	1002	63	746	619	74	481	447	0	0	0	1	8	6	12	78	55	0	0	0	2655	2129	
	in procenten (%)		90	46			24			7			0			0			4			0			80		
	Totalen vorig jaar	295	256	100	801	657	79	896	886	65	384	357	5	29	29	0	0	0	9	87	50	1	2	0	0	2179	1779

De verdeling was als volgt: 122 Koolmezen (46%), 63 Pimpelmezen (24%), 74 Bonte Vliegenvangers (7%), 12 Boomklevers (4%) en 1 Glanskopmees. Helaas dit jaar geen Gekraagde Roodstaart in onze nestkastjes maar we zien wél een sterke toename van Bonte Vliegenvangers nu zelfs 74 paartjes, een recordjaar! Koolmezen en Pimpelmezen wisselen jaarlijks nog wel eens in aantallen; dit jaar echter 22% méér Koolmezen en 20% minder Pimpelmezen! De overige soorten en aantallen zijn redelijk constant ten opzichte van voorgaande jaren, zie website onder jaaroverzicht 2017 op blad 2: historische aantallen. De nestkastjes waren dit jaar al vroeg bezet (Kool- en Pimpelmezen al begin april) waardoor deze, mede door het mooie voorjaar, relatief veel 2e legfels hebben gehad. Hierdoor zijn er in totaal plm. 500 eieren méér gelegd dan vorig jaar waardoor er 350 méér jongen konden uitvliegen. De gemiddelde nestgrootte van het 1e legsel was dit jaar met 8,8 eieren beter dan vorig jaar (8,4).

Van de totaal 2655 (2179) gelegde eieren zijn er dit jaar 2129 (1779) jongen uitgevlogen: 80% (82). Dit jaar zijn er ook helaas relatief veel broedsels mislukt in zowel ei- als jongen-stadium; oorzaak... de onderlinge strijd tussen soorten om een territorium, ouders omgekomen en óók veel predatie(s) door de Grote Bonte Specht(en). Vooral in het bos van Steinkamp; hier hebben we dit jaar ± 8 nestkastjes vervangen omdat ze door de Grote Bonte Specht "bewerkt" waren... grote gaten zowel aan de voor- als zijkanten van de nestkastjes waardoor de eieren/jongen weggehaald zijn. Volgend jaar nog maar weer eens proberen. Kees en Jan kijken of het structureel blijkt te zijn! Al onze nestkastresultaten zijn dit jaar digitaal ingevoerd in het nestkastenprogramma van de SOVON. Al met al weer een prachtig resultaat: **2129 jonge vogels uit onze nestkasten gevlogen!** Dus 350 meer als vorig jaar, mede door de vele 2e legfels...

Iedereen bedankt voor de controles en het digitaal verwerken van de resultaten. Veel plezier komend seizoen bij de controles en geniet van de prachtige natuur om je heen!

www.vogelwerkgroepberkelland.nl

www.vwgberkelland.waarneming.nl

E-mail: info@vogelwerkgroepberkelland.nl

Redactie: Henk Lammers, Anton Meenink, Harry Overbeek,
Gerrit Stomps, Henny Waanders, Marjon Hoen en de
Vereniging Agrarisch Natuurbeheer.

